

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA
O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

TIBBIY TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH MARKAZI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

ALIMOVA S.G.

**«SOLIQ VA SOLIQQA TORTISH»
SUG'URTA TASHKILOTLARINING
DAROMADLARIGA SOLIQ SOLISHNING
O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**

O'QUV-USLUBIY QO'LLANMA

Toshkent - 2022

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI
TIBBIY TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH MARKAZI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI**

S.G. ALIMOVA

**«SOLIQ VA SOLIQQA TORTISH» SUG'URTA
TASHKIOTLARINING DAROMADLARIGA SOLIQ
SOLISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**

O'QUV-USLUBIY QO'LLANMA

(Sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishi talabalari uchun)

Toshkent - 2022

S.G.Alimova. // Soliq va soliqqa tortish. Sug'urta tashkilotlarining daromadlariga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari." O'quv-uslubiy qo'llanma // «TIBBIYOT NASHRIYOTI MATBAA UYI» MChJ Toshkent – 2022. – 54 bet.

Tuzuvchilar:

S.G.Alimova.

Taqrizchilar:

Abilov U.M.

Umarova D.A.

– Toshkent tibbiyot akademiyasi Ijtimoiy fanlar kafedrası professori, falsafa fanlari doktori.

– Toshkent davlat stomatologiya instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlarni bioetika kursi bilan kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi.

Bu o'quv-uslubiy qo'llanmada bugungi kunda mehnatkashlarning bir qator ijtimoiy ehtiyojlarini hal qilish va ularga muayyan barqarorlik va xavfsizlikni ta'minlash imkonini beradigan sug'urta masalalari ko'rib chiqiladi. Xorijiy davlatlarda katta kompaniyalar xodimlarni sug'urta qilish uchun yiliga yuz minglab dollar to'lashadi. Korporativ sug'urta tobora ommalashib bormoqda, bu kompaniya xodimlariga qo'shimcha jozibadorlik omili emas, balki kompaniyaning kadrlar siyosatining rivojlanish darajasining deyarli majburiy shartlari va ko'rsatkichidir. Mavjud sug'urta turlarining xilma-xilligidan xodimlarni rag'batlantirish tizimining elementlari sifatida ixtiyoriy tibbiy sug'urtadan samarali foydalanish mumkin. Sug'urta biznesning eng tez rivojlangan turlaridan biri bo'lib qolmoqda. Bu juda murakkab moliyaviy xizmat, o'nlab me'yoriy hujjatlar bilan tartibga solinadi. Shu bilan birga, amalda, bu bozorda katta kompaniyalar va kichik biznes vakillari uchun ishlashga imkon beruvchi tizim mavjud edi, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar. Shuningdek, sug'urta kompaniyasini ochish uchun, har doim katta moliyaviy investitsiya talab qilmaydi, faqat bu bozor o'ziga xos xususiyatlarini tushunish kerak. So'nggi yillarda islohotlar sug'urta tashkilotlarining moliyaviy va sug'urta xizmatlarini ko'rsatuvchi yuridik shaxslarga har oyda bir marta hisob-fakturani taqdim etish huquqi berilganligi ko'rsatib o'tilgan foydani soliqqa tortishga ham ta'sir ko'rsatdi. Hamda, sug'urta tashkilotlari uchun "sug'urta faoliyati to'g'risida" gi qonunni qabul qilish va ushbu sohani kengaytirish bo'yicha imtiyozlar belgilandi. Shu kabi ma'lumotlar o'quv-uslubiy qo'llanmada o'z aksini topgan, tahliliy va amaliy tavsiyalar berilgan.

Mazkur o'quv-uslubiy qo'llanma Toshkent tibbiyot akademiyasi Ilmiy Kengashining 2022 yil " 29 " iyun dagi 11 -sonli qaroriga asosan nashr etishga ruxsat berilgan.

Ilmiy kotib:
asliga to'g'ri:

G.A.Ismailova

© S.G.Alimova.

© «TIBBIYOT NASHRIYOTI MATBAA UYI» MChJ, 2022

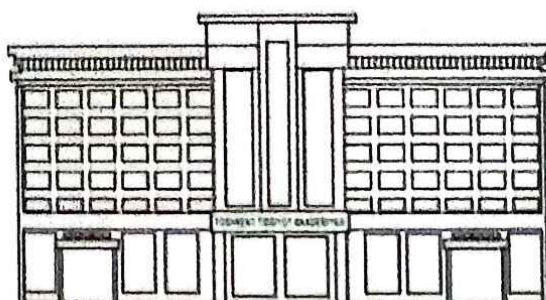

KIRISH

Soliqlar iqtisodiyotning muhim ajralmas qismi hisoblanadi. Soliqlar iqtisodiy munosabatlarining mavjudligi ijtimoiy mahsulotni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol qilish jarayonlarining uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi. Shuningdek iqtisodiyot islohotlarning amaldagi bosqichida talabalarga kasbiy faoliyati bo'yicha soliqqa tortishning dastlabki nazariy asoslari hamda amaliy jihatlari bo'yicha tushuncha berish muhim ahamiyatga ega.

O'z navbatida, Soliq va soliqqa tortish fanini o'rganish boshqaruv sohasida etuk kadrlarni etishtirish, tadbirkorlikni qo'llab quvvatlashning hamda budjet daromadlari barqarorligini ta'minlashning asosiy elementi hisoblanadi. Shunga ko'ra, iqtisodiyotda faoliyat yuritadigan kadrlarga alohida talablar qo'yiladi. "Soliqlar va soliqqa tortish" moduli Sog'liqni saqlash menejmenti yo'nalishi talabalari uchun ixtisoslik fani hisoblanib, mamlakatimiz soliq tizimining ajralmas qismi hisoblangan sog'liqni saqlashda boshqaruv tizimiga kadrlar etkazib berishda muhim rol o'ynaydi.

Jahon miqyosida koronavirus infeksiyasi tarqalishiga qarshi kurashishda, shu jumladan insonlarning harakatlanishiga cheklovlar kiritish va korxonalar faoliyatini to'xtatish orqali misli ko'rilmagan choralar ko'rilmogda. Bu esa eng yirik iqtisodiyotga ega mamlakatlarda ishlab chiqarish va iste'mol hajmlarining keskin qisqarishi, global ishlab chiqarish zanjirlari va savdo aloqalarining izdan chiqishi, dunyo moliya bozorlarida xomashyo tovarlari narxining pasayishi va konyunkturaning yomonlashuvini keltirib chiqardi. Global iqtisodiyot tizimining bir qismi bo'lgan O'zbekiston iqtisodiyotiga ham mazkur omillar ta'sir qilmogda, bu esa o'z navbatida ushbu holatning salbiy ta'sirlarini yumshatish bo'yicha samarali oldini oluvchi choralar ko'rishni talab qiladi. Bunda turizm, transport, farmatsevtika va to'qimachilik sanoati kabi respublika

TIBBIYOT NASHRIYOTI MATBAA UYI

Hajm – 2,05 m.v. Tiraj – 20. Format 60x84. 1/16. Buyurtma № 1780-2022.
«TIBBIYOT NASHRIYOTI MATBAA UYI» MChJ da chop etildi
100109. Shifokorlar ko'ch. 21, TEL: (998 71)214-90-64, e-mail: rio-tma@mail.ru
№ GUVOHNOMA: 7716